

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 21/2017
19.01.2017. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милан Босика, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији су пуномоћници Марко Ђуровић и Тијана Панић, адвокати из ..., ради вршења родитељског права, издржавања и одржавања личних односа са дететом, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 -457/16 од 26.08.2016. године, у седници одржаној дана 19.01.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 -457/16 од 26.08.2016. године и пресуда Основног суда у Чачку П2 бр.177/15 од 19.04.2016. године, у делу који се односи на вршење родитељског права, издржавање и одржавање личних односа са малолетним ВВ, и предмет се у овом делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П2 бр.177/15 од 19.04.2016. године, ставом првим изреке одређено је да ће тужилца самостално вршити родитељско право над малолетним сином парничних странака ВВ, рођеним ... године. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да на име доприноса за издржавање ћерке парничних странака малолетне ГГ плаћа 9.000,00 динара месечно и на име издржавања малолетног ВВ 8.000,00 динара месечно, почев од 01.05.2006. године па убудуће. Ставом трећим изреке утврђено је да је пребивалиште малолетног ВВ на адреси тужилца. Ставом четвртим изреке уређен је начин одржавања личних односа између туженог и малолетног ВВ и наведено да се том пресудом мења пресуда Основног суда у Чачку П2 бр.160/13 од 27.11.2013. године у ставовима трећем и шестом. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужилци накнади парничне трошкове у износу од 94.875,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 -457/16 од 26.08.2016. године одбијене су као неосноване жалбе туженог и потврђена је првостепена пресуда.

Против другостепене пресуде, тужени је благовремено преко пуномоћника изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне

примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14) и утврдио да је ревизија туженог основана.

Правноснажном пресудом Основног суда у Чачку П2 бр.160/13 од 27.11.2013. године, разведен је брак између парничних странака, малолетне ћерке парничних странака поверене су мајци на самостално вршење родитељског права, а малолетни син парничних странака ВВ, рођен ... године, поврен је оцу на самостално вршење родитељског права. Овом пресудом, одређено је одржавање личних односа малолетних ћерки парничних странака са оцем, као и одржавање личних односа између сина парничних странака и мајке, и тужени је обавезан да доприноси издржавању малолетних ћерки. Делимичном пресудом на основу признања П2 бр.177/15 од 25.11.2015. године, тужени је обавезан да на име доприноса за издржавање малолетне ћерке ДД плаћа 10.000,00 динара месечно, почев од 01.07.2015. године па убудуће.

Према утврђеном чињеничном стању, малолетни ВВ, који је у време доношења првостепене пресуде имао ... година и ... месеци, од доношења правноснажне пресуде живи са оцем, ученик је ... разреда основне школе, а његове две малолетне сестре живе са тужиљом. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад ... од 04.11.2015. године, тужиља је запослена као ... и остварује зараду од око 25.000,00 динара месечно. Тужени је ..., запослен је и зарађује око 55.000,00 динара месечно, а повремено је радно ангажован на сезонским пословима везаним за грађевину. Малолетне ћерке парничних странака похађају средњу школу. Према наводу овог Центра за социјални рад, тужени након развода брака парничних странака није желео да виђа своје ћерке, а тужиља је са тешкоћама и нередовно одржавала контакт са малолетним ВВ, јер их је отежавао тужени, што се побољшало након спровођења извршног поступка. Наведено је да је са оцем дечака вршен саветодавни рад од стране Центра за социјални рад, због бољег разумевања потреба малолетног детета и потребе за одвајањем партнерских односа од родитељске улоге, али да је он и даље фокусиран на нерашчишћени партнерски однос са бившом супругом, што се негативно одражава на његову улогу родитеља. Наведено је да је са малолетним ВВ обављен разговор у школи коју он похађа у фебруару 2015. године, те да он има амбивалентан став по питању вршења родитељског права, да би највише волео да његови родитељи живе заједно и да би му тешко пала промена школе у случају поверавања мајци. Центар за социјални рад је предложио да вршење родитељског права над малолетним ВВ треба поверити мајци, која је мотивисана да о њему брине на адекватан начин, препознаје његове развојне потребе и у стању је да на њих адекватно одговори. Предложен је и начин одржавања личних односа детета са оцем.

С обзиром на наведено, у побијаном делу нижестепених пресуда је самостално вршење родитељског права над малолетним ВВ поверено тужиљи, уз

обавезу туженог да доприноси његовом издржавању и уређење начина одржавања личних односа по моделу предложеном од стране Центра за социјални рад. По оцени нижестепених судова, поверавање малолетног ВВ мајци на самостално вршење родитељског права је у његовом најбољем интересу, с обзиром на то да је везан за мајку и сестре, да је попустио у школи и да се у појединим ситуацијама непримерено понаша, те да му је потребан сталан рад и контрола, што му тужени не може обезбедити с обзиром да је често пословно одсутан, па о дечаку води бригу породица у комшилуку, коју је тужени ангажовао. Процењено је такође да тужени довољно не препознаје развојне потребе детета, па није у могућности да на њих адекватно одговори.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом туженог указује да је у нижестепеним пресудама због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, па се за сада не може прихватити становиште изнето у овим пресудама, да је у најбољем интересу малолетног дечака да буде поверен мајци на самостално вршење родитељског права.

Према члану 6. и 266. став 1. Породичног закона, суд је увек дужан да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права руководи најбољим интересом детета. Чланом 65. став 1. тог закона прописано је да дете које је способно да формира своје мишљење има право слободног изражавања тог мишљења. Ставом 4. овог члана прописано је да дете које је навршило 10 година живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима. Из ових законских одредаба произилази да за децу преко 10 година постоји законска претпоставка о достигнутој зрелости за изражавање мишљења у судском и управном поступку, а за дете које није навршило 10 година право изражавања мишљења условљено је његовом способношћу да формира мишљење. При томе, суд није у обавези да прихвати мишљење детета, већ да му посвети дужну пажњу, у смислу члана 65. став 3. Породичног закона, и да га цени у склопу свих околности конкретног случаја.

По оцени Врховног касационог суда, у нижестепеном поступку није прибављено мишљење детета о вршењу родитељског права на начин прописан наведеним одредбама Породичног закона, с обзиром да је у налазу и мишљењу Центра за социјални рад наведено само да дечак има амбивалентан став по питању вршења родитељског права, и да би највише волео да родитељи живе заједно. По оцени Врховног касационог суда, у поступку је у смислу члана 273. Закона о парничном поступку, такође било потребно оценити да ли има места одређивању новог вештачења, јер је потребно поуздано утврдити да ли би промена животне и школске средине више штетила детету у односу на одвојен живот од мајке и малолетних сестара, применом члана 205. Породичног закона, који прописује истражно начело у породичним споровима. Утврђивањем ових чињеница биће могуће правилно и поуздано утврдити најбољи интерес малолетног ВВ, узевши у обзир и његово мишљење о вршењу родитељског права, у складу са чланом 266. Породичног закона и чланом 3. став 1. Конвенције о правима детета.

У поновном поступку, првостепени суд ће узети у обзир изнете примедбе и правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Снежана Андрејевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић